

ה"א וא"ו ה"א, י' דשד"י לְקַבֵּל אוֹת דְּשֶׁבֶת וַיּוֹמִין טָבִין, י' בִּיה
אֶתְרַמְיִזוּ עֶשֶׂר סְפִירָן.

הַאִי רְשִׁימוֹ אִיהוּ לְבָרָא דְּמַלְכָּא, אֲבָל לְעַבְדָּא דְּמַלְכָּא רְשִׁימוֹ
דִּילֵיה שַׁד"י, מְסַטְרָא דְּהַהוּא דְּאֶתְמַר בִּיה (ישעיה סג ז) כֹּל
הַנִּקְרָא בְּשֵׁמִי וְכוּ', וּמֵאִי גִיהוּ מִטְטְרוּ"ן, דְּסָלִיק לְחֶשְׁבֵן שַׁד"י,
וְאִיהוּ אָדָם זְעִירָא בְּדִיוֹקְנָא דְּלַעֲיָלָא, וְדָא אִיהוּ אִם פְּבַנִּים אִם
בְּעַבְדִּים וְכוּ'.

מָאן דְּאִיהוּ רְשִׁימוֹ דְּאֶרְיָה בְּחֻתְמָא דִּילֵיה אִיהוּ תְּוֹר בְּאַנְפוּי,
מָאן דְּאִיהוּ בְּחֻתְמָא דְּשׁוּר אִיהוּ סוּמְקָא בְּאַנְפוּי, מָאן
דְּאִיהוּ בְּחֻתְמָא דְּנִשְׁר אִיהוּ יְרוּקָא בְּאַנְפוּי, מָאן דְּאִיהוּ בְּחֻתְמָא
דְּדְמוּת אָדָם אִיהוּ אוּפְסָא בְּאַנְפוּי, פְּגוּנָא דְּאוּרִייתָא דְּאֶתְמַר (שיר א
ה) שְׁחֹרָה אֲנִי וְנֹאֶוֶה.

[דף טז ע"א]

שִׁימְנֵי כְּחוֹתֶם, דָּא אוּרִייתָא, דְּאֶתְמַר בָּהּ (מלאכי ב ו) תּוֹרַת אֱמֶת
הִיְתָה בְּפִיתָהּ, וְאִיהִי כְּלִילָא מְעַשֵּׂר אֲמִירָן דְּאֶנּוּן י',
וּמְעַשֵּׂר דְּבָרָן דְּאֶנּוּן ה"ה, וּמֵאִי תוֹרָה ו' כְּלִיל שִׁית יְמֵי בְּרֵאשִׁית,
עַל לְבָבָא דָּא ל"ב אֱלֹהִים בְּחֻשְׁבֵּן ל"ב, דְּתַלְיִין מִן ו', דְּאִיהוּ ו'
זְמַנֵּין טוֹב, וּבָהּ אֲשֵׁתִלִּים (נ"א ו') שְׂמָא דְּאַרְבָּעִין וְתָרִין אֲתָנוּן,
דְּבַהוֹן אֲתַבְּרִיאוּ שְׂמִיָּא וְאַרְעָא וְכֹל מַה דְּאִית בְּהוֹן, וְדָא אִיהוּ רְזָא
כִּי יוֹם נָקָם בְּלִבִּי (ישעיה סג ד), לְב"י סְלִיק מ"ב, וַיְכַל"ו ע"ב שְׂמֵהוּן
דְּשְׂמָא מְפָרֵשׁ, וְעַלֵּיה אֶתְמַר לְלִבִּי גְלִיתִי, וְלֵאבְרֵי דְּאֶנּוּן רְמ"ח
פְּקוּדֵין דְּאוּרִייתָא לֹא גְלִיתִי, וּבְהֵאִי וַיְכַלּוּ (ה' בְּשֵׁשִׁי דְּאִיהוּ בּו',
וְדָא אִיהִי וַיְהִי (דף טז ע"א) עָרַב וַיְהִי בְּקָר יוֹם הַשְּׁשִׁי, דְּהֵאִי) ה'

דְּהַשִּׁי אִיהוּ מִלְכוּת שְׁבִיעָא, וְאִיהִי אֶתְקְרִיאת ע"ב, וְבָה רְכִיב
 ו' לְמַפְרָק לְיִשְׂרָאֵל, הֲדָא הוּא דְכָתִיב (ישעיה יט א) הִנֵּה יְהו"ה רוֹכֵב
 עַל ע"ב קל, בְּגִין דְּאִיהִי כְּלָלָא דְתַלְת אֲבָהוּ, דְתַלְיִין מְנַהוּן ע"ב
 שְׁמֵהוּ, וְאֶתְכְּלִילֵן בָּהּ, וְלִקְבַל תַּלְת אֲבָהוּן אֶתְמַר בְּוִיכְלוּ תַלְת
 זְמָנִין שְׁבִיעִי, וְדָא אִיהִי רְזָא דְשַׁב"ת, ב"ת ש, דְּאִינוּן וַיִּסַּע וַיָּבֹא
 וַיֵּט דְּאֶתְכְּלִילֵן בְּב"ת, בְּהַהִיא זְמָנָא חָלָה זְכוּת אֲבָהוּ, דְּמִיּוּמָא
 דְּאֶתְחַרֵּיב בִּי מִקְדָּשָׁא עֲלָמָא אֶתְקְרִי תְהוּ וְבָהוּ, מִתְּמָן וְאֵילָךְ
 אֶתְקִיִּים קָרָא (תהלים פט ג) אֶמְרָתִי עוֹלָם חֶסֶד יִבְנֶה, חֶסֶד סְלִיק
 לְחוּשְׁבָן ע"ב שְׁמֵהוּ.

וְדָא רְזָא דְאֶתְקַשְׁר שְׁבִיעִי בְּיוּמָא קַדְמָאָה, וּמָאן שְׁבִיעִי דָא
 צְדִיק אֹת דְשַׁבַּת וַיּוּמִין טָבִין, וְרְזָא דְמִלָּה חֵי יְהו"ה שְׁכָבִי
 עַד הַבֶּקֶר (רות ג יג), וְדָא בְּקֶר דְּאֲבָרְהָם, הֵהוּא דְאֶתְמַר בִּיה
 (בראשית יט כז) וַיִּשְׁכַּם אֲבָרְהָם בַּבֶּקֶר, וְאִיהוּ חֶסֶד דִּילֵיהּ, בְּגִין
 דְּבָהֵאִי חֶסֶד אֶתְתַּקֵּן פְּרִסְיָא דְאִיהִי נְפִילָה, הֲדָא הוּא דְכָתִיב
 (ישעיה טז ח) וְהוֹכֵן בַּחֶסֶד כֶּסֶף, וּבִיה תְּקוּם, וְרְזָא דְמִלָּה וּבַחֶסֶד
 עוֹלָם רַחֲמֵתִיךָ (שם נד ח), וְכָל סְפִירָן מִתְקַשְׁרִין בִּימִינָא, בְּגִין
 דְּעֵלִיָּה אֶתְמַר (דברים לג ב) מִיּוּמֵנוּ אֵשׁ דַּת לָמוּ, מִיּוּמֵנָא אֶתְיַהֵיב
 אוֹרֵייתָא, בְּגִין דָּא מוֹלִיךְ לִימִין מִשָּׁה זְרוּעַ תְּפִאֲרָתוֹ, וּבּוֹקֵעַ מִים
 (ישעיהו סג יב) דְּאוֹרֵייתָא מִתְּמָן, מַה' דְּאֲבָרְהָם, לְמַהוּי לִיה בָּה שֵׁם
 עוֹלָם, וְבָה אֲשַׁתְּלִים ה' דְּמִשָּׁה, דְּאִיהִי בְּמִשְׁכּוֹנָא לְגַבִּיה דְּאֲבָרְהָם
 בְּמִשָּׁה, דְּאִייתִי אוֹרֵייתָא, עַד דִּיפְרוֹק לְבָנוּי, וְרְזָא דְמִלָּה פִּימִי
 צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֶרְאֵנוּ נִפְלְאוֹת (מיכה ז טו).

וְרְזָא דְפּוֹרְקָנָא בְּהֵאִי חוֹתְמָא אִיהוּ, דְּעֵלִיָּה אֶתְמַר (ישעיהו נה יב)

כִּי בְשִׁמְחָה תֵצְאוּ וּבְשָׁלוֹם תּוּבְלוּן, בְּשִׁמְחָה סָלִיק לְחוֹשְׁבֵי אֲדָ"ן
 דְּאִיהוּ אֲדנ"י, אַרוֹן הַבְּרִית אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ אֲתִקְרִי, בַּר מֵאָת ש'
 דְּאִיהוּ תְּלַת מֵאָה, וְאֵינוֹן תְּלַת אַבְהֵן דְּאֲתַחְבְּרוּ בָהּ, וְאֲתוּוֹן
 בְּשִׁמְחָ"ה אִיהִי מִחֻשְׁבֵּ"ה, ש' תְּלַת אַבְהֵן בְּחֻמָּה ה"ן, וְאִיהִי
 שְׂכִינְתָא דְלִית לָהּ יְחוּדָא אֶלָּא בְּמִינָהּ, כְּמָה דְּאֲתוּתָא דְה"ן,
 וְאֲתַעְבִּידוּ עֲשָׂרָה וְאֲתַעְבִּידוּ מֵאָה, כְּמָה דְּשְׂכִינְתָא כְּלִילָא כְּלָהוּ
 עֲשָׂרָה וְכְלָהוּ מֵאָה, וְהֵינּוּ דְכְּתִיב (דְּבָרִים י יד) הֵן לִיהו"ה אֱלֹהֵי"ךְ
 הַשָּׁמַיִם וְהַשָּׁמַיִם הַשָּׁמַיִם, וְרָזָא דְמִלָּה הֵן אֲדנ"י.

וּבְשָׁלוֹם תּוּבְלוּן (יִשְׁעִיהוּ נה יב), ש' תְּלַת אַבְהֵן, ו"ו תְּרִין מְשִׁיחִין,
 מ' ל"ב דְּוּבְשָׁלוֹ"ם סָלִיק ע"ב, וְדָא אִיהוּ דְּאֲתִמַּר
 (בְּרַאשִׁית כח כא) וְשָׁבְתִי בְּשָׁלוֹם אֶל בֵּית אָבִי, שְׁמִיחָה אִיהוּ דְּאֲתִמַּר
 בֵּיהּ (קְהֵלֶת ט ז) לָךְ אֶכּוּל בְּשִׁמְחָה לְחֻמְךָ וְשָׁתָה בְּלֶב טוֹב יִינְךָ, דָּא
 יִין הַמְּשׁוּמָּר בְּעֲנָבִיו, וְעֲלִיָּה אֲתִמַּר (תְּהֵלִים כח יד) סוּד יְהו"ה
 לִירֵאָיו, יִין טוֹב דָּא צְדִיק, דְּאֲתִמַּר בֵּיהּ (יִשְׁעִיה נז א) הַצְדִּיק אָבֵד,
 וּמֵאִי אָבֵד אָבֵד הֵהוּא גְּבִיעוֹ, וְאֲשַׁתָּאֵר גַּחֲרֵב וַיִּבֶשׂ בְּבֵית רֵאשׁוֹן
 וְשִׁנִּי.

קָם סָבָא וְאָמַר אֲדנ"י בְּמִחְשָׁבָה סָלְקָא, וְלֹא בְּחֻשְׁבֵּן, וְעֲלִיָּה
 אֲתִמַּר (זְכַרְיָה ב יז) ה"ס כָּל בְּשָׂר מִפְּנֵי יְהו"ה כִּי גַעוֹר מִמְּעוֹן
 קִדְשׁוֹ, יִתְעַר בֵּיהּ כְּמָה דְּאֲתִעַר מִשְׁנֵתִיָּה וְחֹזֵר לְשִׁנְתִּיָּה, עַד דְּיִתְעַר
 יְהו"ה דְּאִיהוּ רַחֲמֵי, לְקַיְימָא בֵּיהּ וּבְרַחֲמֵי גְּדוּלִים אֶקְבָּצֵךְ (יִשְׁעִיה
 נד ז), גְּדוּלִים אֲתִקְרִיאַת מִסְטָרָא דְהָא"ל הַגְּדוֹל דְּאִיהוּ חֶסֶד,
 וְשְׂכִינְתָא בֵּיהּ סָלְקָא לְאֲתִקְרִי גְּדוּלָּהּ, וּבֵיהּ וְדָאִי רָזָא דְּפּוֹרְקָנָא,
 כְּגוֹנָא דָּא יו"ד ה"א וְא"ו ה"א יְהו"ה, וְא"ו בֵּיהּ רָזָא דְּפּוֹרְקָנָא,

דַּאִיהוּ רָשִׁים בְּשָׂמָא דְע"ב, דַּאִינוּן זְה"ו אַנ"י זְה"ו רִישֵׁי תִיבִין
וַא"ו, תִּלְתַּת עֶשְׂרִי מְכִילָן דְרַחֲמֵי דְאֹרִייתָא, דַּאֲתִייהִיבַת מִימִנָּא.

אַשְׁתָּאָר יו"ד ה"א ה"א דְסָלִיק לְחֻשְׁבָּן ל"ב, וַאִיהוּ ב' מִן
בְּרֵאשִׁית ל' לְעֵינֵי כָּל יִשְׂרָאֵל, וְעוֹד אִיהוּ ל"ב אֱלֹהִים
דְּעוֹבְדָא דְבְּרֵאשִׁית, דְּעֵלְיָה אֲתָמֹר (ישעיהו סג ד) כִּי יוֹם נָקָם בְּלָבִי
וּשְׁנַת גְּאוּלֵי בָּאָה, וּשְׂמָא דְע"ב אִיהוּ וַיְכַל"ו, בִּיה אֲשֻׁתְּלִים רְזָא
דְּפוּרְקָנָא, וְעֵלְיָה אֲתָמֹר לְלָב"י גְּלִיתִי דַּאִיהוּ חוּשְׁבָּן וַיְכַל"ו, וּבִיה
אֲתָקִיִּים קָרָא (תהלים פט ג) אֲמַרְתִּי עוֹלָם חֶסֶד יִבְנֶה, וּכְמָה דְנִפְקוּ
מִמְצָרִים בְּרְזָא דְע"ב שְׂמָהוּ, כִּד יִפְקוּן בְּהוֹן כִּד יִפְרָקוּן
בְּבִתְרֵייתָא, בְּהֵוָא זְמַנָּא חֶסֶד יְהו"ה מְלָאָה הָאָרֶץ (שם לג ה),
וְעֵלְיָה אֲתָמֹר (ישעיהו נד ח) וְחֶסְדֵי מֵאֲתָךְ לֹא יִמוּשׁ, וּבַחֶסֶד עוֹלָם
רַחֲמִתֶּיךָ, וּבְגִין דָּא שְׁבַח דְּוֹד לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִלּוּתָא דַּאִיהִי
שְׂאוּל בְּהֵאִי חֶסֶד, כְּמָה דַּאֲתָ אָמֹר (תהלים פו יג) כִּי חֶסֶדְךָ גְּדוֹל עָלַי
וְהִצַּלְתָּ נַפְשִׁי מִשְׂאוּל תַּחַתְּיָה.

[דף טז ע"ב]

וַאִי אוּמִין (דף טז ע"ב) דְּעֵלְמָא דְחַקִּין לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל יוֹתֵר מִדַּאִי,
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָס עַל ד' מִן חֶסֶד דַּאִיהִי דַל"ת בְּגִלּוּתָא,
וְאֲתָקִיִּים קָרָא בִּיה (ישעיהו סו ז) בְּטָרָם תַּחֲלִיל יִלְדָּה, וְשִׁבְעִין תִּיבִין
דְּמִזְמוּר יַעֲקֹב יְהו"ה בְּיוֹם צָרָה (תהלים כ ב) אִינוּן לְקַבֵּל שִׁבְעִים
שָׂרִים, דַּאִינוּן צִירִים וְחַבְלִים דְּשִׁכְנִיתָא עֲלָאָה וְתַתָּאָה, דַּאֲתוּוּן ב'
בִּיה אֲתָקִרִיאָן פְּלִטְרִין גְּדוֹלִים, הֲדָא הוּא דְכַתִּיב (תהלים קיא ב)
גְּדוֹלִים מַעֲשֵׂי יְהו"ה, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּיה אֲתָקִרִי גְּדוֹל, כְּמָה

דַּאת אָמַר (שם קמז ה) גְּדוּל אֲדוּנֵינוּ וְרַב כַּח, וּבִיה סְלֶקִין יִשְׂרָאֵל
לְגִדּוּלָהּ.

וּשְׂכִינְתָא בַּה אֲתָמַר (שמות לג כא) הִנֵּה מְקוֹם אֲתִי, בְּהֵהוּא זְמַנָּא
אֲתַקְיִים בַּה קָרָא (תהלים לד ד) גְּדִלוּ לַיהוָה אֲתִי, וּבַה
(נ"א וביה) אֲתָמַר בְּקוּדְשָׁא בְּרִיד הוּא בְּהֵהוּא זְמַנָּא כִּי גְדוּל אֲתָה
וְגוֹמַר (שם פו י), וּבִיה עוֹשֶׂה גְדוּלוֹת עַד אֵין חֶקֶר (איוב ט י), וְדָא
אִיהוּ חֶסֶד, בִּיה וַיְכַלּוּ, ה' בְּשִׁשִּׁי (נ"א וביה וַיְכַלּוּ בְּהַשְּׁשִׁי), בְּגִין
דְּבִיה ה' דְּאַבְרָהָם אָזִיל ו' לְגַבְהָ, מִיַּד יִתְעַר י"ה לְקַרְבָּא, הֲדָא הוּא
דְּכְתִיב (שמות יז טז) כִּי יָד עַל פֶּס י"ה, וְשִׁשִּׁי אִיהוּ אֶלְפָּה שְׁתִּיתָא,ה
שְׁבִיעִי יְסוּד, בִּיה אֲתַכְּלִילוּ וְאֲתִיְחַדוּ שִׁית סְפִירוֹן, הֲדָא הוּא
דְּכְתִיב (בראשית ב א) וַיְכַלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיד הוּא
וּשְׂכִינְתָא, דְּאִינוּן ו"ה, יוֹם הַשְּׁשִׁי בְּגִין דְּעֲלִיה אֲתָמַר (ד"ה א כט יא)
כִּי כָל בְּשָׁמַיִם וּבְאָרֶץ, וְתִרְגוּמוֹ דְּאַחִיד בְּשָׁמַיָּא וּבְאָרְעָא, וְדָא
אִיהוּ כ"ל, וְעֲלִיה אֲתָמַר (בראשית ב א) וְכָל צְבָאָם, מְאִי צְבָאָם תְּרִי
סְמִכֵי קְשׁוּט.

וּבִיה אֲתַקְרִיאוּ תְּלַת אַבְהֵן שְׁבִיעִיּוֹת, כְּמָה דַּאת אָמַר (שם) וַיְכַל
אֱלֹהִים בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי, וַיִּשְׁבּוֹת בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי, וַיְבָרַךְ
אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי, וַיְבָרַךְ אוֹתוֹ מִסְטָרָא דְּבְרָכָה, וַיְקַדְּשׁ
אוֹתוֹ מִסְטָרָא דְּקְדוּשָׁה, וַיִּשְׁבּוֹת בּוֹ מִסְטָרָא דִּיחֻד, וְדָא אִיהוּ
וַיְכַלּוּ, דְּאֲתַכְּלִילוּ בִּיה תְּלַת אַבְהֵן, דְּאִינוּן בְּרָזָא דְּשָׁמַיָּא דְּע"ב,
כְּגוֹנוּנָא דְּע"ב תִּיבִין, גְּבוּר"ה כְּלָלָא דְּרִי"ו אֲתוּוֹן דְּאִית בְּשָׁמַיָּא
דְּע"ב, עֲמוּדָא דְּאַמְצַעִיתָא דְּאִיהוּ ו' כְּלִיל כְּלָא, וְדָא אִיהוּ רְזָא
(שמות לד ו) וַיַּעֲבֹר יְהוָה עַל פְּנֵינוּ, ע"ב רִי"ו יְהוָה, עַל פְּנֵינוּ מְאִי

פָּנִיו, אֲנַפּוּי דָּא וְאִ"ו י"ג מְכִילָן דְּרַחֲמֵי, דַּאֲתַמַּר בְּהוֹן (ישעיהו נד ז)
וּבְרַחֲמֵים גְּדוּלִים אֶקְבָּצָה, גְּדוּלִים וְדַאי מִסְטָרָא דְחֶסֶד, דַּאֲיָהוּ
הַא"ל הַגְּדוּל.

וְכִלָּא אַתְּכִלִּיל בְּשִׁבְעֵי ת דַּאֲיָהּ מְלָכוֹת, הַ שְּׁבִיעֵי ה' וְדַאי בְּכָל
שְׁבִיעֵי ת כְּלִילָא, וְאֲיָהּ ה' דְּיוֹם הַשְּׁשִׁי, יוֹם דָּא צְדִיק,
עֲלִיה אַתְּמַר (זכריה יד ט) וְהָיָה יְהו"ה לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ וְגוֹמַר,
אֲיָהוּ יוֹם הַשְּׁשִׁי, וְיוֹם הַשְּׁבִיעֵי יוֹם דְּכִלָּהוּ יוֹמִין, וְעֲלִיה אַתְּמַר (רות
ג יג) שְׁכָבִי עַד הַבֶּקֶר, וְדָא הוּא בְּקָר דַּאֲבָרְהֵם, דְּכְתִיב (בראשית יט
כז) וַיִּשְׁכַּם אֲבָרְהָם בַּבֶּקֶר, וַיִּשְׁכַּם לְפֹרְקָנָא, וּבִיה הַבֶּקֶר אֹר,
דַּאֲתַמַּר בִּיה (משלי ו כג) וְתוֹרָה אֹר, וְהֲאִי אֲיָהוּ אֹר דַּאֲתַמַּר בִּיה
(שמות י כג) וְלִכְל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הָיָה אֹר, וְאֲיָהוּ פְּסַח דְּרוּעָא יְמִינָא,
וּבִיה עֲתִידִין לִיגְאָל.

דְּבַר אַחַר שְׁיִמְנֵי כַחוּתֵם עַל לְבָבְךָ (שיר ח ו), הַאֲי קָרָא עַל
שְׁכִינְתָא אַתְּמַר דַּאֲיָהּ בְּגִלוּתָא, חוּתֵם לָא כְּתִיב, אֶלָּא
כַחוּתֵם, כְּהַהוּא חוּתֵם דְּגוֹשְׁפִנְקָא דַּאֲיָהּ חוּתֵם אֲמַת, וּבָה (נ"א
וְדָא) חֲתִמְנֵנוּ לְחַיִּים, וּמֵאִי נִיהוּ הַאֲי חוּתֵם דְּבָה חַיִּים, אֶלָּא דָּא עֵץ
הַחַיִּים, דְּבִיה בְּנֵי חַיִּי וּמְזוּנֵי נְפִקִין, עֵץ וְדַאי הַהוּא דַּאֲתַמַּר בִּיה עֵץ
הַחַיִּים מִהֶלֶךְ חֲמֵשׁ מֵאוֹת שָׁנָה, וְהֲאִי עֵץ אֲיָהוּ ו', מִהֶלֶךְ חֲמֵשׁ
מֵאוֹת שָׁנִין דָּא ה', הַחַיִּים אֲיִנּוֹן אֲבָא וְאֲיִמָּא דַּאֲיִנּוֹן י"ה, י' אֲיָהוּ
חֲכָמָה, וּמְנַלְן דַּאֲתַקְרִי חַיִּים, כְּמָה דַּאֲתַ אֲמַר (קהלת ז יב) וְהַחֲכָמָה
תְּחִיָּה בְּעֲלִיָּה, ה' בִּיה אֲיִמָּא עֲלָאָה, מְנָא לָן דַּאֲתַקְרִי חַיִּים, כְּמָה
דַּאֲתַ אֲמַר (משלי ג יא) עֵץ חַיִּים הִיא וְדַאי, וְתַרְוַיָּהוּ (שם ד כב) כִּי
חַיִּים הֵם לְמוֹצְאֵיהֶם.

[דף סח ע"א]

וּשְׂכִינְתָא תַּתְּאָה אִיהוּ רִישׁוּמָא בְּהַאי חוּתְמָא דְּאִיהוּ חוּתְמָא
 אַמְתָּ, וְכָל צִינְרִין דְּהַאי חוּתְמָא אֵינּוּן רְשִׁימִין בְּהַ,
 לְאַשְׁתְּמוּדְעָא דְּאִיהִי צִינְרָא דְּעַמּוּדָא דְּאַמְצְעִיתָא, דְּאִיהוּ אַמְתָּ,
 אָדָם (ס"א דָּא אִיהוּ) חוּתְמָא דִּילֵיהּ יו"ד ה"א וּא"ו ה"א, אִיהוּ חֲתִים
 בֵּיהּ לְחַיִּים, וּמְנִיָּה יִרְתִּין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּנֵי חַיִּי וּמְזוּנֵי, חַיִּי מְסֻטְרָא
 דְּאַבָּא וְאַיְמָא דְּאֵינּוּן י"ה, בְּנֵי מְסֻטְרָא (דף סח ע"א) דְּעַמּוּדָא
 דְּאַמְצְעִיתָא, דְּעַל (נ"א וְעַל) שְׁמִיָּה אֲתַקְרִיאוּ יִשְׂרָאֵל לְתַתְּא בְּנֵי
 בְּכָרֵי יִשְׂרָאֵל, וְאִיהוּ ו', מְזוּנֵי, מְסֻטְרָא דְּה' דְּאִיהִי הַמּוּצִיא לְחָם
 מִן הָאָרֶץ, וּבְזִמְנָא דִּירְתִין מְנִיָּה אֵלִין תְּלַת (נ"א תְּרִין) דְּרִגִין
 דְּכְלִילָן בְּשְׁמִיָּה, אֲתַקְרִיאוּ יִשְׂרָאֵל לְתַתְּא בְּנוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיד
 הוּא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (דברים יד א) בְּנִים אַתֶּם לִיהו"ה אֱלֹהֵיכֶם,
 וּבְזִמְנָא דִּירְתִין יִשְׂרָאֵל מוּשְׁמוּי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיד הוּא אֵלִין תְּלַת בְּנֵי
 חַיִּי וּמְזוּנֵי, אֲתַמַּר בְּהוּן (שיר ח ו) כִּי עָזָה כַּמּוֹת אֶהְבֶּה, תְּקִיפָא אִיהִי
 מִמִּיתָה אַפְרָשׁוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיד הוּא מְבַנּוּי, וּמְנַלְן דְּאַפְרָשׁוּתָא
 אִית בֵּין קוּדְשָׁא בְּרִיד הוּא וּבְנּוּי, הֲכָא אוֹכַח, (ישעיה נט ב) כִּי אִם
 עֲזוּנֹתֵיכֶם הִיוּ מִבְּדִילִים וְכוּ', וְקָשָׁה אִיהִי מִמִּיתָה, וְעַלָּה אֲתַמַּר
 (רות א יז) כִּי הַמּוֹת יִפְרִיד בֵּינִי וּבֵינְךָ.

וּבְזִמְנָא דִּישְׂרָאֵל מְקִיִּימִין פְּקוּדֵיָא דְּאוּרִייתָא בְּרַחֲמֵינוּ, קָשָׁה
 כְּשָׂאוֹל קִנְאָה (שיר ח ו), דְּמִקְנָא קוּדְשָׁא בְּרִיד הוּא עַל
 סְמַא"ל וְעַל נוֹקְבִיָּה, דְּאֵינּוּן גְּרַמִּין לְבַר נֶשׁ מִיתָה בְּחוּבֵייהוּ,
 וְגַרְמִין לוֹן לְמַחֲטִי, וּבְגִין דָּא עֲתִיד קוּדְשָׁא בְּרִיד הוּא לְנֻטְלָא
 נוֹקְמָא מְנִיָּהוּ, וְלֹא עֲבָרָא לוֹן מִן עֲלָמָא, דְּסְמַא"ל וְנוֹקְבָא דִּילֵיהּ
 אִיהִי מִיתָה, דְּאִיהִי לִילִי"ת מְלֹאךְ הַמּוֹת יִצְרַר הָרַע, דְּנוֹקְבָא אִיהִי

עִם דְּכוּרָא, וְדְכוּרָא עִם נוֹקְבָא, וְהָאֵי מְנַלּוּ, קָרָא אוֹכַח דְּכַתִּיב
 (בראשית ג יז) בְּעֶצְבוֹן תֹּאכְלֶנָּה, אָדָם הָאֵב בְּנוֹקְבָא אֲתִיְהִיב לִיה
 יֵצֵר הָרַע נוֹקְבָא, חוּה חֲבַת בְּדְכוּרָא אֲתִיְהִיב לָהּ יֵצֵר הָרַע
 מְדְכוּרָא, וְעֵלָה אֲתִמֹר (שם טז) בְּעֶצֶב תִּלְדִּי בָנִים, וְדָא אִיהוּ כִּי עֵזָה
 כְּמוֹת אֲהֶבָה וכו' (שיר ח ו).

וְעוֹד כִּי עֵזָה כְּמוֹת אֲהֶבָה, אִם יִשְׂרָאֵל יִתְעַרוֹן לָהּ לְהָאֵי אֲהֶבָה
 קָדָם זְמַנָּא, צְרִיכִין לְאַתְעֵרָא לָהּ בְּדָקָא יָאוּת, וְאִי לֹאוּ לֹא
 יִתְעַרוֹן לָהּ, הֲדָא הוּא דְּכַתִּיב (שיר השירים ג ח) הִשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם
 בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם בְּצַבָּאוֹ"ת אוּ בְּאֵילוֹת הַשָּׁדָה וְגוֹמֵר, דְּאוֹמָאָה אִיהִי
 דְּלֹא שְׂרִיָא עַל כְּרִסְיָא עַד דְּנָטִיל נוֹקְמָא מֵעַמְלֶק, דְּחֲלַל תְּרִין
 אֲתוֹנוֹ דְּאֵינוֹן י"ה, דְּנִפְיֵק מִן מִיִּלָּה מ"ל י"ה, וּבְגִין דָּא (שמות יז טז)
 כִּי יָד עַל כֶּסֶף י"ה וְדָא א.

וְכַד מָטָא זְמַנָּא לְנִקְמָא מְנִיָּה, וְשְׁלֵחוּבִין דְּאִשָּׁא נִפְקִין מֵהָאֵי
 י"ה, כְּמָה דְּאֵת אָמֵר (שיר ח ו) רְשָׁפִיה רְשָׁפִי אִשׁ שְׁלֵחֶבֶת
 י"ה, וְאֵינוֹן שְׁלֵחוּבִין דְּאִישׁ וְאִשָּׁה, דְּתַמְּן א"ש א"ש, וְתַמְּן י"ה,
 אִישׁ כְּמָה דְּאֵת אָמֵר (שמות טו ג) יְהו"ה אִישׁ מְלַחֶמָה, דְּנָטִיל
 נוֹקְמִין מִפְּרַעְיָה וּמֵעַמִּיָּה, אִשָּׁה דָּא שְׂכִינְתָּא דְּאֲתִמֹר בָּהּ (משלי יח
 כב) מִצָּא אִשָּׁה מִצָּא טוֹב וְגוֹמֵר.

דְּבַר אַחַר שִׁימְנֵי כַחוּתֶם, כ"ח ת"ם, כ"ח דָּא שְׂכִינְתָּא עֲלָאָה,
 כ"ח מ"ה מִן חֲכָמָה, וְעֵלָה אֲתִמֹר (במדבר יד יז) וְעַתָּה יִגְדֵל
 נָא כַח אַדְנִי, ת"ם דָּא יִשְׂרָאֵל דְּלְעִילָא, דְּעַל שְׁמִיָּה אֲתִקְרִי יַעֲקֹב
 תָּם, כְּמָה דְּאֵת אָמֵר (בראשית כח כז) וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם, וּבְגִין דְּאִיהוּ
 דִּיִּקְנָא דְּחוּתֶם אֲמַת דְּלְעִילָא, אֲתִמֹר בֵּיהּ (מִיכָה ז כ) תַּתֵּן אֲמַת

לְיַעֲקֹב, וּמֵאֵן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוּרֵייתָא דְאַתְקַרֵי תוֹרַת אֲמַת, דְּיוֹקְנֵיהּ
חֲקִיקָא לְעִילָא בְּהַהוּא חוֹתָם אֲמַת, וּמֵאֵן דְּמִשְׁקַר בְּהּ כְּאֵלוֹ אֲפִיל
אוּרֵייתָא לְתַתָּא, הָדָא הוּא דְכְּתִיב (דניאל ח יב) וְתִשְׁלַךְ אֲמַת
אֶרְצָה, וּבְהַהוּא זְמַנָּא נְפִיל דְּיוֹקְנֵיהּ וְחוֹתְמֵיהּ לְתַתָּא, וְנְפִיל
מִזְלֵיהּ, וְאִסְתַּלַּק הַהוּא כַּח מְנִיָּה, בְּהַהוּא זְמַנָּא סְמַא"ל וְחִילֵיהּ
דְּאֵינוּן חִיוּוֹן וּבְעִירוֹן וְעוֹפִין מְסַאֲבִין רְדַפִּין אֲבַתְרֵיהּ, הָדָא הוּא
דְּכְתִיב (איכה א ו) וַיִּלְכוּ בְּלֹא כֹחַ לִפְנֵי רוּדָף.

אִם תָּב בְּתִיבְתָא תָּב הַהוּא כַּח לְגַבִּיהּ דְּאִיהִי שְׂכִינְתָא עֲלָאָה,
בְּהַהוּא זְמַנָּא אֲתַקְנִים בֵּיהּ (ישעיה מג ד) וְאִתְּן אָדָם תַּחְתִּיד
וְלֵאמִים תַּחַת נְפִשָׁךְ, מֵאִי אָדָם הָא אוֹקְמוּהוּ אֵל תַּקְרִי אָדָם אֲלָא
אָדוּם, וְלֵאמִים וְלֵאֵם מְלֵאוּם יֵאֲמִין (בראשית כה כג), בְּהַהוּא זְמַנָּא
אוּמָה דְּיִשְׂרָאֵל יִתְקַפוּן (נ"א יתגברון) עַל אוּמָה דְּעִשׂוֹ, בְּחִילָא
דְּהֵאִי כַּח דְּאַתְלַבֵּשׁ בְּשַׁבַּע תִּיבִין דְּעוֹבְדָא דְּבְרָאשִׁית, כ"ח אֲתוּוֹן
שְׂכִינְתָא עֲלָאָה, שְׁבַע תִּיבִין כְּלִילָן בְּשְׂכִינְתָא תַתָּאָה.

[דף סח ע"ב]

וְהֵאִי כ"ח אִיהוּ רְזָא דְכ"ח פְּרָקִין דְּעֵשֶׂר אַצְבָּעוֹת, דְּבַהוּן וְהֵי
כְּאֵשֶׁר יָרִים מִשָּׁה יְדוֹ וְגַבְר יִשְׂרָאֵל (שמות יז יא), וּבְגִין דָּא
אוֹקְמוּהוּ זְכוּרָנָם לְבָרְכָה לְמִי נוֹשְׂאִים כְּפִים לְרוּם הַשָּׁמַיִם, דְּצָרִיד
הֵאִי כַּח לְסִלְקָא לִיהּ לְגַבִּי חֲכָמָה, וְדָא אִיהוּ רוּם שָׁמַיִם, וְאִיהוּ
י"ד ה"א וּא"ו ה"א דְּשִׂאֲרֵי בְּעֵשֶׂר אַצְבָּעוֹן, עַל הֵאִי כַּח, וְאִיהוּ
חֲכָמָה כ"ח מ"ה, וְהֵאִי כַּח עֲלֵיהּ אֲתַמַּר (דניאל א ד) וְאֵשֶׁר כַּח בְּהֵם
לְעַמּוּד בְּהִיבֵל הַמְּלָךְ, לְעַמּוּד בְּצִלוֹתָא דְּעַמִּידָה, בְּהִיבֵל הַמְּלָךְ
סְתָם דָּא אַדְנִי דְּסִלִּיק לְחוּשְׁבָן הַיְכָ"ל, וְהֵאִי כ"ח אִיהוּ רְזָא

(דברים ו ד) דִּיהו"ה אלהינו (דף סח ע"ב) יהו"ה, כוז"ו במוכס"ז
 כוז"ו, וְעַלִּיה אֶתְמַר כָּל הָעוֹנֶה אִמֵּן יְהֵא שְׁמִיה רַבָּא מְבַרְךְ בְּכָל
 כַּחוּ, דְּאִיהוּ כַח דְּאֶתְלַבֵּשׁ בְּתַרִּין דְּרוּעִין דְּאֵינוּן חֶסֶד וּגְבוּרָה,
 וְצָרִיד לְסַלְקָא לִיה לְגַבֵּי י' דְּאִיהוּ רוּם שְׁמַיִם, וּלְנַחְתָּא לִיה לְגַבֵּי ו'
 דְּאִיהוּ שְׁמַיִם, דְּעַלִּיה אֶתְמַר (מלכים א א לב) וְאֶתְה תִּשְׁמַע הַשְּׁמַיִם,
 כַּד נַחְתָּא לִיה לְגַבֵּי עֲמוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, לְמַפְרַק בְּה לְיִשְׂרָאֵל
 בְּגוּי, וְכַד סָלִיק לָהּ לְגַבֵּי רוּם הַשְּׁמַיִם דְּאִיהֵי י', לְמִיטַל נוֹקְמָא
 מֵעַמְלָק.

וְדָא אִיהוּ וְהִיא כַּאֲשֶׁר יָרִים מִשֶּׁה יָד"ו (שמות יז יא), וְאִיהוּ יָד ו',
 וְאִיהוּ יו"ד, וְאִיהוּ י"ה, וּלְבַתֵּר נַחֲתֵת הָאֵי כ"ח לְגַבֵּי וְא"ו,
 דְּאִיהוּ י"ג מְכִילָן דְּרַחֲמֵי, לְמַפְרַק לְבַגּוּי דְּיִשְׂרָאֵל, כְּמָה דְּאֶתְ אִמֵּר
 (ישעיה נד ז) וּבִרְחַמִּים גְּדוֹלִים אֶקְבְּצֶהּ, וְכ"ח בְּהֵאֵי וְא"ו אֲשַׁתְּלִים
 וְאֶתְעֵבִיד א"ם, בְּהֵהוּא זְמַנָּא (בראשית ג כ) כִּי הִיא הִיְתָה א"ם כָּל
 ח"י, וְדָא ח"י עֲלָמִין, דְּבָה אֶתְמַלֵּי וְאֲשַׁתְּלִים בְּח"י בְּרַכָּאן
 דְּעֲלוּתָא.

ה"א ה"א תְּלִיין מִן תַּרִּין ה"ה, דְּאֵינוּן ה"א ה"א בְּחוּשְׁבָּנָא י"ב,
 וּמְנַיִהוּ תְּלִיין אֶתְוֹן כְּפוּלִים, וְאֵינוּן תְּלִיין מִן תַּרִּין ה"ה
 פְּשׁוּטוֹת, וּבְהוּן סָלְקִין לְחוּשְׁבָּן י"ד, וְדָא אִיהֵי כִּי י"ד עַל פֶּס י"ה
 (שמות יז טז), וְכֵן וְא"ו י"ג מְכִילִין דְּתְלִיין מִן ו"ו פְּשׁוּטָה, וּבְה
 אֲשַׁתְּלִים י"ד, וְדָא אִיהוּ יָד לָא יִנְקָה רַע (משלי יא כא), דָּא
 עַמְלָק, לְעִילָא וְתַתָּא נְטִיל נוֹקְמָא מִיְנִיָּה, נְטִיל נוֹקְמָא לְעִילָא
 בְּי"ד, וְלְתַתָּא בְּי"ד, וְדָא אִיהוּ הֵנָּה י"ד יהו"ה הוּיָה (שמות ט ג). ו' ו'
 ה"א (נ"א ו' וְה"א עִם ו') וְה"ה אֵינוּן כ"ח, יו"ד כ' וְתְלִיין מִן י'

פְּשׁוּטָה הָרִי כ"א, פְּחוּשְׁבֵן אַהֲי"ה, וְסָלִיק פְּלֵא מ"ט אַנְפִּין
 דְּאֲוֲרֵיתָא, פְּגוּנָא דַּא פ"ח דְּאִיהוּ תְּמַנְיָא וְעֶשְׂרִין, אַהֲי"ה דְּאִיהוּ
 כ"א, הָרִי מ"ט, וְכֵלֵא יו"ד ה"א וַא"ו ה"א, יְהו"ה, יו"ד ה"א וַא"ו
 ה"א מ"ה, יְהו"ה ד', סָלִיק מ"ט.

לְבוּשָׁא דְיו"ד חֶסֶד, לְבוּשָׁא דְה"א גְבוּרָה, לְבוּשָׁא דְוַא"ו
 תְּפִאָרַת, לְבוּשָׁא דְה"א מְלָכוּת, נְצַח קְשׁוּרָא דִילִיָּה
 חֶסֶד, הָדָא הוּא דְכְּתִיב (תְּהִלִּים טו ז יא) נְעִימוֹת בִּימִינְךָ נְצַח, הוּד
 קְשׁוּרָא דִילִיָּה גְבוּרָה, צְדִיק קְשׁוּרָא דִילִיָּה עֲמוּדָא דְאַמְצְעִיתָא,
 דְּגוּף וּבְרִית חֲשְׁבִינָן חַד, מְלָכוּת שְׁלִימוֹ דְלַהוֹן, אִיהִי שְׁלִימוֹ
 דְעֵלְאִין וְתַפְאִין.

כְּתֵר עֲלִיוֹן דַּא אִיהוּ שְׁלִימוֹ דְחַמְשִׁין שְׁעָרֵי בֵּינָה, וְדַא אִיהוּ דְלֵא
 אַתְיָהִיב לְמוֹשֶׁה, דְעֲלִיָּה אַתְמַר (אִיּוֹב כֵּא ז) נְתִיב לֹא יִדְעוּ
 עֵיט, וְעֲלִיָּה אָמְרוּ זְכָרוֹנָם לְבָרְכָה בְּמוֹפְלָא מִמֶּנָּה אֵל תְּדְרוּשׁ וְכו',
 בְּגִין דְּאִיהוּ מְקוֹר דְלִית לִיה סוּף, וּבְמִקוּרָא דְלִית לִיה סוּף מֵאֵן
 יְכִיל לְאַשְׁגָּא וְלֹא שְׂכָחָא לִיה (סִיפָא).

קָם סָבֵא וְשָׂאִיל וְאַמְאֵי אַתְקֶשֶׁר נְצַח עִם חֶסֶד כְּמָה דְאֻקְיָמָנָא
 נְעִימוֹת בִּימִינְךָ נְצַח (תְּהִלִּים טו ז יא), וְכֵן הוּד עִם גְבוּרָה, אֶלֵּא
 בְּגִין דְּדְרוּעָא יְמִינָא לֹא אִית בֵּיה אֶלֵּא תְּלַת פְּרָקִין, וְכֵן בְּשְׂמַאלָא,
 וּבְגִין דַּא אַתְקֶשֶׁר שׁוּקָא יְמִינָא דְאִית בֵּיה תְּלַת פְּרָקִין עִם דְרוּעָא
 יְמִינָא לְשָׂרְיָא בֵּיה ה"א, וְכֵן דְרוּעָא שְׂמַאלָא עִם שׁוּקָא שְׂמַאלָא
 לְשָׂרְיָא בֵּיה ה"א, וְכֵן גּוּף וּבְרִית אֵינּוֹן ו' ו', וְשָׂרְיָא בְּהוֹן א דְּאִיהִי
 אִימָא, וְאַתְעֵבִידוּ י"ג וַא"ו, יו"ד שְׂרִיין בְּעֶשֶׂר אַצְבָּעָאן דִּינִין

ובְּעֶשֶׂר אֶצְבְּעָאן דְּרַגְלִין, מְשׁוּם דְּאִתְחַלְתָּא דְּשָׂמָא קְדִישָׁא
מִחֲכֻמָּה שְׂרִיא דְּאִיהִי בְּאֶצְבָּעָן.

כְּתֵר עֲלָאָה שְׂרִיא בְּרִישָׁא דְּבֵר נֶשׁ, דְּתַמְנָן מִחֲשַׁבְהָ סְתִימָאָה,
וּכְמָה דְּמִחֲשַׁבְהָ אִיהִי סְתִימָא, כִּד אִיהוּ סְתִים, אִין סוּף
אִתְקֵרִי מְלָגָאוּ, כְּתֵר עֲלָאָה מְלָבָר, כְּתֵרָא דְּרִישָׁא עֲלָאָה, אַרְבַּע
יְסוּדִין דְּגוּפָא בְּהוּן שְׂרִיא יְהוּ"ה, וְדָא אִיהוּ כֹּל הַנִּקְרָא בְּשֵׁמִי
וְלְכַבּוּדִי בְּרִיאָתִי יְצִרְתִּי אֶף עֲשִׂיתִי (ישעיה מ"ג ז), בְּרִיאָתִי דָּא
נִשְׁמָתָא קְדִישָׁא דְּאִיהִי עוֹלָם הַמִּחֲשַׁבְהָ, יְצִרְתִּי דָּא רוּחַ מְמִלָּא
דְּמִינִיה חִינוּן (נ"א ח"י"ן) מְמִלָּין, עֲשִׂיתִי דָּא נֶפֶשׁ דְּתַמְנָן עֲשִׂיָּה,
דְּשְׂרִיא בְּרַמ"ח פְּקוּדִין.

תְּקוּנָא עֶשְׂרִין וְתַלְתָּ

[דף סט ע"א]

בְּרִיאָשִׁית בְּרִי"ת א"ש, בְּרִית דָּא צְדִיק, כֹּל אִתְקֵרִי, קְשׁוּרָא
דְּכָל אַבְרִין דְּגוּפָא, ח' דְּאִיהוּ תְּמַנְיָא יוּמִין, אִינוּן
שְׁעוּרָא דְּשַׁבַּת, דְּאִיהוּ תְּרִין אֲלָפִין אֲמִין לְכָל סֵטֵר, לְנִטְרָא בְּהוּן
אוֹת שַׁבַּת, כְּגוּוּנָא דָּא אִינוּן תְּמַנְיָא יוּמִין תְּחוּם לְקַבְּלָא בְּהוּן אוֹת
בְּרִית, וְלְנִטְרָא לִיה בְּהוּן, דְּלָא אִתְעַבִּיד בְּאוֹת בְּרִית חֲלוּל.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אָבָא יוֹמָא חַד הוּינָא אֲזִילִי אָנָּא וְרַבִּי יוֹסִי,
וְאַתָּא בְּרִיה דְּרַב הַמְנוּנָא סָבָא מִהֵהוּא עֲלָמָא, בְּדִיוֹקְנָא
דְּהָאִי עֲלָמָא וְאַזְדַּמְנָן לֹן בְּאַרְחָא כְּגוּוּנָא דְּמַחְמֹר בְּתִרִין חֲמִרִין,
וְשְׂאִילָנָא (נ"א וְשְׂאִיל לֹן) מָאִי אֶת שַׁבְּתוֹתִי תִשְׁמֹרוּ וּמְקַדְּשִׁי
תִּירָאוּ (ויקרא יט ג), וְאָמַר אִיהוּ מִילִין שְׁפִירִין, אֲבָל עִם כֹּל דָּא

בְּעִנְיַא לְמִשְׁמַע מִפּוּמָה, אָמַר לִיה בְּרִי בְּנֵדַאי בְּרִית אִיהוּ שְׁקִיל
לְשַׁבַּת, וּבְגִין דָּא (בְּרַאשִׁית יר"א שַׁב"ת וכו').

תְּקוּנַא עֵשְׂרִין וְאַרְבַּע

בְּרַאשִׁית יר"א שַׁב"ת, (וּבַה) שַׁבְּתוּתִי תְּהֵא דְחִיל, יר"א
תּוֹר"ה, יר"א בְּרִי"ת, כְּמָה דְצָרִיד נְטִירוֹ דְבְּרִית, דְּלֹא
יַעוּל לִיה בְּרִישׁוֹ נוּכְרָא, כְּגוּנָא דָּא צָרִיד בְּרִישׁוֹ נְטִירוֹ דְשַׁבַּת,
דְּלֹא לְאַפְקָא מִרְשׁוֹת הַיְחִיד וַיַּעוּל בְּרִישׁוֹת הַרְבִּים, רְשׁוֹת הַיְחִיד
אִיהִי שְׁכִינְתָּא, רַחֲבוּ ד' וְאִינוּן יְהו"ה, וְגָבְהוּ עֲשָׂרָה יו"ד ה"א וּא"ו
ה"א, רְשׁוֹת הַרְבִּים נְחֵשׂ אִשְׁתּוּ זְנוּגִים, סָם דְּאֵל אַחַר דְּאִיהוּ
סְמַא"ל, וְאִיהוּ כְּלָלָא דְשַׁבְּעִין אֲוּמִין, וְאִיהִי חֲלָלָה זֹנָה, וּבַעֲלָה
חֲלוּל שַׁבַּת אִיהוּ, וּבְגִין דָּא מָאן דְּאַפִּיק מִרְשׁוֹת הַיְחִיד לְרְשׁוֹת
הַרְבִּים חַיִּיב סְקִילָה.

עֲרוּב אִיהוּ עֲמוּדָא דְאַמְצְעִיתָא, וּבִיה מְטִלְטְלִין מִבֵּית לְבֵית,
דְּאִינוּן שְׁכִינָה עֲלָאָה וְתַתָּאָה, וְעַלִּיָּהוּ אֲתַמַּר אֶת שַׁבְּתוּתִי
תְּשַׁמּוּרוּ וּמִקְדָּשֵׁי תִירָאוּ, דָּא מִקְדָּשׁ יו"ד, אֹת שַׁבַּת (דָּא בְּרִית)
דְּצָרִיד לְנִטְרָא לִיה בְּבֵת זֹנְגִיָּה, דְּאִיהִי קְדוּשָׁה דִּילִיָּה, בְּרַכָּה דִּילִיָּה,
דְּעֲלָה אֲתַמַּר (בְּרַאשִׁית ב ג) וַיְבָרַךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדְּשׁ
אוֹתוֹ, וַיְבָרַךְ דָּא בְּרַכָּה, וַיְקַדְּשׁ דָּא קְדוּשָׁה, וּלְגַבֵּי תַרְוִיָּהוּ הוּוּ
נְפָקִי קְדָמָאֵי לְקַדְמוֹת כְּלָה, וְהוּוּ אָמְרִי תְּרִי זְמַנֵּי בְּאִי כְּלָה בְּאִי
כְּלָה, בְּהַהוּא זְמַנָּא קוּל חָתוּן וְקוּל כְּלָה.

וְעוּד מִקְדָּשֵׁי בְּאֵת יו"ד, בְּגִין דְּלִית קְדוּשָׁה פְּחוּת מִעֲשָׂרָה,
וְצָרִיד לְבָרְכָא לוֹן וּלְקַדְּשׁ לוֹן בְּקְדוּשׁ עַל הַיּוֹם, בְּשַׁבְּעִין

תיבין דקדוש וויבל"ו כחושבן ביי"ן, וצריך למימר סברי מרגו,
ואיננו דאמרין וענו לחיי, בגין דאתקשרו באילנא דחיי, ולא
באילנא דמותא, דאיהו גפן דהב ביה אדם קדמאה, דחד אמר
הטה הנה, וחד אמר גפן, וכלא קשוט.

[דף סט ע"ב]

שבע מינין איננו חטה ושעורה גפן ותאנה ורמון זית שמן ודבש,
חטה ושעורה והא אתמר, וצריך לאחזרא עליהו, חטה
הא אתמר, שעור"ה דאפיק ה' משעור דילה, גפן סחטה ענבים
ברשו אחרא, ועבד יין נסך, ואתעביד אילנא דטוב ורע, תאנה
לקיט תאיני קדם זמנייהו קדם דאתבשלו, כד לקיט הוא מעלמא
קודם זמניה, ודא איהו רזא מאן דגרים די ימותון בגוי קדם
זמנייהו, הדא הוא דכתיב (קהלת ה ה) למה יקצוף האלהי"ם על
קולך וחבל את מעשה ידיך, ורזא דמלה (ירמיהו ב ל) לשוא הכיתי
את בניכם וגומר, ובגין דא (שמות כ ז) לא תשא את שם יהו"ה
אלהי"ך לשוא. רמון, בן זומא ביה חב, אבל רבי מאיר תוכו אכל
קליפתו זרק, דקליפין איננו אומות העולם, ישראל מוחא בינייהו,
בן כגוונא דא שכינתא איהי פרידס (דף סט ע"ב) בגלותא, ואיהי
מוחא מלגו, אגוז קרינן ליה, כמה דאמר שלמה מלכא, אל גנת
אגוז ירדתי (שיר ו יא), ואיהי שכינתא איבא מלגאו, הדא הוא
דכתיב (תהלים מה יד) כל כבודך בת מלך פנימה ממשפחות זרב
לבושה, וקליפין הן פמה רשויות נוכראין, ובשבת מכלא
אתפשטת, ואתלבשת בלבושין שפיראן, וכן צריכין ישראל
לתתא, לאתחדשא בשבת בלבושין שפיראן, וכן להטעמה

בשבת מפל מאכלין טבין, בגין לקשרא ולארכא ברכאן לגבה
מפל ספירן, ולמהוי אשתקיא מפלהו.

וצריך לקיימא בה ענג, דאיהו צדיק דנפיק מעדן, דאיהי בינה
עלמא דאתי, להשקות את הגן דא שכינתא תתאה,
ונהרא איהו ו' דנפיק מן י"ה, ואזיל חמש מאה שנין, דאינון חמש
ספיראן, ומטי לצדיק, לאשקאה מניה גנתא דאיהי ה', ועל פן
יעזב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו וגומר (בראשית ב כב).

וכן ברית מילה איהי פגוונא דאגוז, צריך לתברא קליפין דערלה
ופריעה, ולאעברא לון מתמן, ולאתגלייא מוחא מלגו, ודא
אות ברית, ודא עין חיים, אבל ברית דאיהו בערלתיה ולא אית
ביה פריעה, עליה אתמר (שם יז) ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל
ממנו, כי ביום אכלך ממנו מות תמות, מות בעולם הזה, תמות
בעולם הבא.

ועוד לבא הוא אגוז, ומאן דתבר קליפה דיליה דאיהו יצר הרע,
עליה אתמר (תהלים נא יט) לב נשבר ונדכה אלהים לא
תבזה וגסות לבא דהוא שלים בקליפין דיליה ולא אתבר, עליה
אתמר (משלי טז ה) תועבת יהו"ה כל גבה לב, ושכינתא לא שריא
עליה, ומסטררא דקליפין אתקריאו בני נשא ערלי לב.

ובשבת גיהנם לא שלטא בעלמא, ולא ממנן דיליה, בגין דא
מני לישראל לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום
השבת (שמות לה ג), ואי בר נש אוקיד בשבת, אמר קודשא בריך
הוא, אנא הויתי מכבה לנורא דלא אוקיד, ואתון מוקדין ליה,
אתון תתוקדון בגיהנם, בגין דא לא תבערו אש בכל מושבותיכם,

וּאֶפִּילוּ בְּגוֹפָא, וּמֵאֵי גֵיהוּ גֵיהֶנָם בְּגוֹפָא, כְּבֵד דְּבִיה מְרָה דְאִיהוּ
 גֵיהֶנָם, סָם הַמּוֹת סָם דְאֵל אַחַר, חֲרָבָא דְמִלְאַד הַמּוֹת, וְעַלֵּיהּ
 אֲתַמַּר (משלי ה ד) וְאַחֲרֵיתָהּ מְרָה כְּלַעְנָה, חֲדָה כְּחָרָב פִּיּוֹת.

וְצָרִיד דְלָא יִתְעַר (נ"א לְאֲתַעְרָא) עֲצִיבוּ וּקְטָטָה מִסְטָרָא
 דְטַחֹל, אֲלָא דִתְהֵא לֵב נָטִיר מִכְּלָהוּ, דְאִיהוּ שֶׁבֶת שְׁמוֹר,
 וּמוֹחָא זְכוֹר, וְצָרִיד לְקַבְּלָא אוֹשְׁפִיזִין דְאֵינוֹן מִלְאַכִּין, עוֹלִימָן
 דְנִשְׁמָה יִתִּירָה דְאִיהִי שְׁכִינְתָא עֲלָאָה, וְנִפְשׁ יִתִּירָה דְאִיהִי
 שְׁכִינְתָא תַּתָּאָה, וְאוֹשְׁפִיזִין דְנַחֲתִין עִמָּה.

וְצָרִיד אֲתַתָּא לְתַקְנָא שְׁרָגָא בְּלִיל שֶׁבֶת לִימִינָא, וְאַתְחַשִּׁיב לָהּ
 כְּאֵלוּ תַקְנָה מְנַרְתָּא בְּדָרוֹם, וּפְתוּרָא בְּצַפּוֹן, וְעַלֵּיהּ
 אֲתַמַּר הַרוּצָה לְהַחֲכִים יְדָרִים, הַרוּצָה לְהַעֲשִׁיר יְצַפִּין, וְאֵינוֹן
 שְׁכִינְתָא עֲלָאָה וְתַתָּאָה, שְׁכִינְתָא עֲלָאָה מְנַרְתָּא לְדָרוֹם, צְרִיכָא
 לְאֲתַקְנָא לָהּ, בְּגִין דְתַמּוֹן חֲכָמָה, וּבְגִין דְאֵ הַרוּצָה לְהַחֲכִים יְדָרִים,
 וּבַהֲהוּא בֵּיתָא דְאֲשַׁכְּחִין דִּירָה דָא מְתַקְנָא בְּהֵאֵי סְדוּרָא,
 מְנַרְתָּא בְּדָרוֹם וְשִׁלְחָן בְּצַפּוֹן וּמִטָּה בֵּין צַפּוֹן לְדָרוֹם,
 אֲמַרִין אֵלִין מִלְאַכִּין דְקָא נַחֲתִין עִם שְׁכִינְתָא דְאִיהִי נִשְׁמָה
 יִתִּירָה, לִית דִּין אֲתַר הַדְּיוּט דְעַם הָאָרֶץ, אֲלֵהִין אֲתַר דְרַעְוָא בִּיה
 מִן קַדָּם יְהו"ה.

[דף ע ע"א]

פְּתוּרָא צְרִיכָא לְתַקְנָא לָהּ לְגַבֵּי צַפּוֹן, וּפְתוּרָא אִיהִי שְׁכִינְתָא
 תַּתָּאָה, דְאֲתַמַּר בָּהּ (תהלים מה ד) כָּל כְּבוֹדָה בַּת מְלֶךְ
 פְּנִימָה מִמִּשְׁבְּצוֹת זָהָב לְבוּשָׁהּ, מֵאֵי זָהָב דָּא גְבוּרָה, דְאֲתַמַּר בָּהּ
 (איוב לו כב) מִצַּפּוֹן זָהָב יֵאֲתָהּ, מִמִּשְׁבְּצוֹת זָהָב תָּרִי סְמִכֵי קִשׁוּט,

מִטָּה לְמַעַרְב בֵּין צְפוֹן לְדָרוֹם, לְתַקְנָא לִיה לְגַבֵּי עַמּוּדָא
 דְּאִמְצָעִיתָא, דְּאִתְמַר בֵּיה (שְׁמוֹת ד כב) בְּנֵי בְכוֹרֵי יִשְׂרָאֵל, וּבְבֵיתָא
 דְּלֹאוּ אֵינוֹן מִתְתַקְנִין אֲלֵין תְּקוּנֵין בְּלֵיל שַׁבָּת, אוֹשְׁפִיזִין אֲמַרִין
 לֹאוּ אִיהִי דָא דִּירָה דְיִשְׂרָאֵל, דְּאִתְמַר בֵּיה (שֵׁם לֹא טז) וְשִׁמְרוּ בְנֵי
 יִשְׂרָאֵל אֶת (דף ע ע"א) הַשַּׁבָּת, לַעֲשׂוֹת אֶת הַשַּׁבָּת, לְדוֹרוֹתֵם,
 לְדֹרֹתֵם כְּתִיב חֹסֶר, מִלְּשׁוֹן דִּירָה, וְכָל אֲלֵין תְּקוּנֵין צְרִיכִין לְתַקְנָא
 בְּלֵיל שַׁבָּת דְּאִיהִי מִמּוֹשׁ אוֹת בְּרִית מִיְלָה.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וְכִי בְרִית מִיְלָה לְכָל בְּנֵי נִשְׂאָא אִיהוּ שְׁוָה, אָמַר
 לִיה, לָא, דְּבְרִית מִיְלָה לְחַיִּיבָא, עִפְרָא דְתַקִּין בְּמִנָּא אִיהוּ
 מְזוּנָא לְחַוְיָא, דְּאִפְרִישׁ מְנִיָּה, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב (ישעיהו סח כח)
 וְנָחַשׁ עֶפְרַיִם לְחַמוֹ, וְדָם בְּרִית אִיהוּ מְזוּנָא לְסַמָּא "ל דְּאִיהוּ רוּצָח,
 דְּאִפְרִישׁ מְנִיָּה, וְרוּצָח דְּמִלָּה אִם רָעַב שׁוֹנֵאֵךְ הָאֲכִילָהוּ לְחֵם וְאִם
 צָמָא הִשְׁקָהוּ מַיִם (משלי כח כא).

לְבִינּוֹנֵיִם אִתְחַשֵּׁיב בְּרִית מִיְלָה אַעֲבִרוּ דְדָמָא וּבִשְׂרָא
 פְּקַרְבָּנָא, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב (שְׁמוֹת כ כד) וְזָבַחְתָּ עָלָיו
 אֶת עוֹלוֹתֶיךָ וְאֶת שְׁלַמֶיךָ, לְצַדִּיקָא וְדָאִי בְּאִתְר דְּמִיְלָה וּפְרִיעָה
 שְׂרִיָּא יְהו"ה, וְדָא אִיהוּ וּמִבְּשָׂרֵי אַחֲזָה אֱלֹהִים (איוב יט כב), וְעַלֵּייהוּ
 אִתְמַר (יהוֹקָאֵל טז ו) וְאָמַר לָךְ בְּדַמֶיךָ חַיִּי לְצַדִּיקָא, (וּכְתִיב (זכריה ט
 יא), גַּם אֶת בְּדָם בְּרִיתְךָ שִׁלַּחְתִּי אֲסִירֶךָ מִבּוֹר, דְּאִיהוּ גֵיהֶנָם).

תְּקוּנָא עֲשָׂרִין וְחֲמִשָּׁא

בְּרֵאשִׁית דָּא אוֹרִייתָא, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב (משלי ח כב) יְהו"ה קִנְנִי
 רֵאשִׁית דְּרַכּוֹ קָדָם מִפְּעֻלּוֹ מֵאֲזוּ, מֵהָהוּא אִתְר

דַּאֲתִמַּר בֵּיה (תהלים צג ב) נִכּוֹן כְּסֹאֵד מֵאֵז, וְאוֹרִיִּיתָא תְּרִין פְּקוּדִין
 אִית בְּה, חַד וְהֶגִית בּוּ יוֹמָם וְלַיְלָה (יהושע א ח), תְּנַיִנָא לְמַהוּי
 לְמַלְכָּא סְפָר תּוֹרָה, דְּאֵזִיל עֲמִיָּה בְּכַל אֲתַר, הִדָּא הוּא דְכַתִּיב
 (דברים יז יט) וְהִיִּתָּה עִמּוֹ וְקָרָא בּוּ כָּל יְמֵי חַיָּיו, סְפָר תּוֹרָה אֲמַאי
 לְמַלְכָּה, בְּגִין דְּאִיהוּ לֹאוּ אִיהוּ מַלְכָּא אֶלָּא מְסֻטְרָא דְּמַלְכוּת, וְצָרִיד
 לְמַהוּי לִיה עֲמָה בְּכַל אֲתַר סְפָר תּוֹרָה דְּאִיהוּ עִמּוֹדָא דְּאֲמַצְעִיתָא,
 לְאֲתַקְשָׂרָא בֵּיה קוּדְשָׁא בְּרִיד הוּא עִם שְׂכִינְתִּיה, וְסְפָר תּוֹרָה הִיא
 דְּרָגָא דִּיעֻקְב, דַּאֲתִמַּר בֵּיה (בראשית כה כז) וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם, וְסְפָר
 תּוֹרָה כְּדָ צָרִיד לְמַהוּי תָּם בְּלֹא פְּסוּלָת, וְאִם סְפָר תּוֹרָה אִיהוּ
 חֶסֶר בְּאֲתַר דְּמַלְא, אוּ מְלֹא בְּאֲתַר דְּחֶסֶר, אוּ אוֹת חַד חֶסֶר, אוּ
 יִתִּיר, אוּ חֲלִיף, סְפָר תּוֹרָה פְּסוּל, לֹאוּ אִיהוּ כְּדִיוֹקְנָא דְּסְפָר תּוֹרָה
 דְּלַעִילָא.

כְּגוֹוְנָא דָּא אֵינּוֹן חָמֵשׁ כְּנָפֵי רִיָּאָה, כְּגוֹוְנָא דְּחַמְשָׁה חוּמְשֵׁי
 תּוֹרָה, וְנִרְדָּא כְּגוֹוְנָא דְּזֵה סְפָר דְּאִיהוּ סְפָר יִשְׂרָאֵל, אִי
 אוּנִי חֶסֶר אוּ יִתִּיר אוּ חֲלִיף, אִיהוּ אֲמָרָא פְּסוּל, וּמֵאֵן דְּעֵבֵר
 עֲלִיָּיהוּ כְּאֵלוּ עֵבֵר עַל אוֹרִיִּיתָא וְחַמְשָׁה חוּמְשֵׁי דִילָהּ, דְּחַמְשָׁה
 כְּנָפֵי רִיָּאָה וְנִרְדָּא אֵינּוֹן שִׁית, דָּא ו', כָּל מֵאֵן דְּעֵבֵר (עַל דָּא, כְּאֵלוּ
 עֵבֵר) עַל דָּא.

וְחַמְשָׁה דְּבָרִים הַמְּפָסִידִין אֶת הַשְּׁחִיטָה, (כָּל מֵאֵן דְּאֲעֵבֵר
 עֲלִיָּיהוּ) כְּאֵלוּ אֲעֵבֵר בְּה' מִן יְהו"ה, כְּנָפֵי רִיָּאָה צָרִיד
 דְּלֹא יְהֵא בְּהוֹן סְרֻכּוֹת, תְּמַנִּי סְרִי סְרֻכּוֹת אֵינּוֹן, מֵאֵן דְּאֲעֵבֵר
 עֲלִיָּיהוּ כְּאֵלוּ אֲעֵבֵר בְּרִית דְּאִיהוּ ח"י עֲלָמִין, וְסִירְכָּא אִיהוּ סָם
 הַמּוֹת, סָם דְּאֵל אַחַר, דְּאִיהוּ סְמַא"ל, עֲלָה אֲתִמַּר (משלי ה ה)